

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

Базарлы Матак авылы

КАРАР

2024 нче елның 05 июне

190 №

Әлки муниципаль районында
каберләү һәм жирләү эше турында

1996 елның 12 гыйнварындагы "Каберләү һәм жирләү эше турында" 8 нче номерлы федераль законнар нигезендә, 2003 елның 6 октябре "Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында" 131 нче номерлы федераль законы, Россия Федерациясе Президентының 1996 елның 29 июнендәге "Гражданның үлгәннәргә жирләү хезмәтләрен күрсәтү хокукларын гарантияләү турында" 1001 нче карары белән, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты 2007 елның 18 маендагы "Федераль Законны тормышка ашыру чаралары турында" "Каберләү һәм жирләү эше турында" 196 нче номерлы карары нигезендә, Әлки муниципаль районы Уставы, Әлки муниципаль район башкарма комитеты карар итте:

1. Кушымталарны расларга:

Әлки муниципаль районында жирләү һәм жирләү эше турында Нигезләмә; гарантияләнган жирләү хезмәтләре исемлегенә буенча күрсәтелә торган хезмәтләрнең сыйфатына таләпләр.

2. Бу карарны Татарстан Республикасының рәсми мәгълүмат порталында (<http://pravo.tatarstan.ru>) һәм Әлки муниципаль районының рәсми сайтында бастырырга.

3. Бу карар рәсми рәвештә игълан ителгән көннән үз көченә керә.

4. Әлегә карарның үтәлешен тикшерүне Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районы башкарма комитеты житәкчесенәң инфраструктура үсеше буенча урынбасарына йөкләргә.

Әлки муниципаль районы
Башкарма комитет башлыгы

Р.Х.Морадымов

Расланган
Әлки муниципаль районының
Башкарма комитеты 05.06. 2024
190 №

Әлки муниципаль районында
жирләү һәм жирләү эше турында
Нигезләмә

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. *Әлки муниципаль районында* жирләү һәм жирләү эше кагыйдәләре (алга таба- Нигезләмә) федераль законнар нигезендә эшләнде 1996 елның 12 гыйнварындагы "Каберләү һәм жирләү эше турында" 8 нче номерлы федераль законнар(алга таба – 8-ФЗ№ федераль закон), 2003 елның 6 октябре "Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында " 131 нче номерлы федераль законы , Россия Федерациясе Президентының 1996 елның 29 июнендәге " Гражданның үлгәннәргә жирләү хезмәтләрен күрсәтү хокукларын гарантияләү турында " 1001 нче карары белән, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты 2007 елның 18 маендагы "Федераль Законны тормышка ашыру чаралары турында "Каберләү һәм жирләү эше турында" 196 нче номерлы карары нигезендә Федераль Законны тормышка ашыру турында, Әлки Муниципаль районы Уставы һәм жирләү эшен оештыру тәртибен һәм Әлки муниципаль районы территориясендә жирләү тәртибен көйли .

1.2. Бу Нигезләмә максатлары өчен түбәндәге төшенчәләр кулланыла:
якын туганнар - туры күтәрелү һәм төшү сызыгында туганнар (ата-аналар һәм балалар, бабай, әби һәм оныклар), шулай ук тулы һәм ярты (уртак әти яки әни булу) абый-апалар, үги балалар, үги ата-аналар;

дини зират - зират (жәмәгать зиратының бер өлеше) үлгән яки үлгән кешене жирләү өчен (алга таба мәрхүм дип атала) шул ук конфессиягә караган, тиешле дини йолалар нигезендә;

ижтимагый зиратның хәрби бүлеге - жәмәгать зиратының үлгән хәрби хезмәткәрләренә һәм шул ук категориядәге гражданның хәрби жирләү йолалары нигезендә жирләү өчен ясалган бүлеге;

жәназа хезмәтләренә гарантияләнгән исемлеге - жирләү вакытында дәүләт гарантияләрен тәмин итү өчен махсулаштырылган жәназа хезмәте күрсәткән хезмәтләр исемлеге;

жирләү зонасы - зиратның функциональ-территориаль зонасы һәм жирләү булган крематорий;

катафаль ташулар - мәрхүмнең калдыкларын яки көлен ташу, жирләү продуктлары һәм жирләүдә катнашучылар белән ташу;

зират - мәрхүмнең калдыкларын һәм көлен жирләү өчен;

бушлай жирләү өчен ябылган зират - яңа каберлекләр булдыру өчен

территория тулысынча кулланылган зират;

зират чоры - күмелгән мәетне минераллаштыру тәмамланганнан соң һәм кабердә чираттагы жирләү рөхсәт ителә;

колумбарий - көл яки мичне жирләү өчен ясалган бина, өлеш яки структура;

кремация - мәрхүмнең калдыкларын, биологик материалларны утка яндыру;

жирләү урыны - мәрхүмнең калдыкларын яки көлен жирләү өчен билгеләнгән жәназа мәйданының бер өлеше;

жирләү урыны - жирләү урыны мәйданының бер өлеше, мәрхүмнең калдыкларын жирләү өчен ритуаль чаралар үткөрү өчен, көл һәм мичләрне көл белән жирләү, этик, санитар һәм экологик таләпләр нигезендә махсус оештырылган.¹ ;

минерализация - күмелгән тәннең аерым химик элементларга һәм гади химик кушылмаларга бүленү процессы;

кабер - жирдәге жирләү участогында урнашкан урын, елау яки башка ритуал корылма, колумбарийдан кала, һәм мәрхүмнең калдыкларын табут белән яки жирләү өчен жирләү өчен;

кабер коймасы - кабер мәйданы периметры буенча урнаштырылган сызыклы корылма;

кабер бинасы - мемориаль мәгълүматны үз эченә алган архитектура һәм скульптура төзелеше (кабер ташы), үлгәннәрнең хәтерен мәңгеләштерү өчен һәм каберлеккә куелган;

ижтимагый зират - мәрхүмне жирләү өчен урыннар бирелгән зират, аларның ихтыярын яисә жәназа өчен махсус хезмәт карары белән;

жәназа корылмасы - шәһәр төзелеше яки архитектура комплексы яки объект, территория яки халыкка ритуаль хезмәт күрсәтү өчен билгеләнгән зират (зират, крематорий, колумбарий һ.б.);

бер жирләү урыны - бер үлгән кешене жирләү өчен каралган жәназа территориясендәге участок, шул исәптән эчке эшләр органнары тарафыннан билгеләнмәгән кеше;

жирләү - этик таләпләргә каршы килмәгән горейф-гадәтләр һәм горейф-гадәтләр нигезендә мәетне, калдыкларны, көлне жирләү өчен ритуаль чаралар, Россия Федерациясенең норматив хокукый актлары белән билгеләнгән тәртиптә жиргә, утка яки суга кереп;

жирләүләр - мәрхүмне күмелгән урынга жирләү, билгеләнгән тәртиптә күрсәтелгән, анда үлгән туганнары күмелгән;

туганнар - якин туганнардан кала, башка кешеләр;

Туганлык жирләү урыны - мәрхүмнең туганы (туганнары) күмелгән яки күмелгән жирләү территориясендәге урын;

санитар саклау зонасы - зират белән (яки) крематорий белән торак (торак) яки сәнәгать биналары арасында функциональ-территориаль зона, аның киңлегенә Россия Федерациясенең норматив хокукый актлары белән билгеләнә;

---

¹ Каберләү урыннарын урнаштыру өчен санитар һәм экологик таләпләр 8-ФЗ Федераль Законның 16 статьясы белән билгеләнгән.

женаза өчен махсус хезмэт - жирле үзидарэ органы тарафыннан төзелгән оешма, женаза хезмэтләрнең гарантиялэнгән исемлеген бушлай бирэ;

жирләү сертификаты - жирләү һәм жирләү урыны өчен җаваплы кеше турында мәгълүмат булган, һәм жирләү урынын алга таба куллану хокукын раслаучы документ;

экспертисация - үлгән кешенең гәүдәсен яки калдыкларын күмелгән урыннан суд-суд экспертисасы яисә ребурация өчен чыгару.

2. жирләү өчен гарантияләр

2.1. Тормыш иптәше, якин туганнары, башка туганнары, мәрхүмнең законлы вәкиле яки мәрхүмне жирләү өчен җаваплылыкны үз өстенә алган башка кеше жирләү хезмэтләрнең түбәндәге исемлеген бушлай гарантияли:

- 1) жирләү өчен кирәкле документлар әзерләү;
- 2) табут һәм жирләү өчен кирәк булган башка әйберләр белән тәэмин итү;
- 3) мәрхүмнең гәүдәсен (калдыкларын) зиратка (крематорий) ташу;
- 4) жирләү (кремация, аннары көл белән мич аркылы чыгару).

2.2. Тормыш иптәше, якин туганнары, башка туганнары яки мәрхүмнең законлы вәкиле булмаганда яки жирләү эшләрне башкару мөмкин булмаган очракта, жирләү эшләрне үз өстенә алган башка кешеләр булмаганда, һәм шулай ук үлгән кешенең шәхесе ачыкланмаган очракта, жирләү хезмэтләрнең түбәндәгеләр керә:

- 1) жирләү өчен кирәкле документлар әзерләү;
- 2) тән киеме;
- 3) табут белән тәэмин итү;
- 4) мәрхүмне зиратка ташу (крематорий);
- 5) жирләү.

Үлгән кешене өйдә, урамда яки башка урында жирләү Эчке эшләр органнары аның шәхесе билгеләнгәннән соң, Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган очракта, үлем сәбәбен билгеләнгәннән соң өч тәүлек дәвамында жирләү эше буенча махсулаштырылган хезмэт тарафыннан башкарыла.

Шәхесләр Россия Федерациясе законнары белән билгеләнгән вакытта эчке эшләр органнары тарафыннан билгеләнмәгән үлгәннәрне жирләү элге органнар ризалыгы белән жирләү эше мәсьәләләре буенча махсулаштырылган хезмэт тарафыннан мондый очраклар өчен билгеләнгән җәмәгать зиратларында жирләү юлы белән башкарыла.

2.3. Әгәр жирләү мәрхүмне жирләү бурычын үз өстенә алган кешеләр исәбенә башкарылса, бу кешеләргә жирләү өчен социаль ташлама түләне, күмелгән хезмэтләрнең гарантиялэнгән исемлеге буенча күрсәтелгән хезмэт бәясенә тигез күләмдә.

2.4. Жирләү буенча хезмэтләрнең гарантиялэнгән исемлеге нигезендә күрсәтелә торган хезмэтләрнең бәясен Әлки муниципаль районы Башкарма комитеты Россия Федерациясе Пенсия һәм социаль иминият фондының Татарстан Республикасы буенча бүлгеге, Татарстан Республикасы Тарифлар буенча Дәүләт комитеты белән килешү буенча билгели.

2.5. Каберләү хезмәтләренең гарантиялэнгән исемлеге сыйфаты жирләү хезмәтләренең гарантиялэнгән исемлеге нигезендә күрсәтелгән хезмәтләренең сыйфаты таләпләренә туры килергә тиеш, Әлки Муниципаль район Башкарма комитеты карары белән расланган.

3. Әлки муниципаль районы территориясендә жирләү эшен оештыру.

3.1. Әлки муниципаль районында жирләү эшен оештыру *Әлки муниципаль районының Башкарма комитеты (алга таба вәкаләтле орган дип атала) тарафыннан* башкарыла.

Бу очракта, жирләү һәм жирләү эше өлкәсендә вәкаләтле органнарның бер өлешен (аерым вәкаләтләр) *Әлки муниципаль район башкарма комитеты инфраструктура үсеш бүлегенең* структур бүлегенә бирергә рөхсәт ителә.

3.2. *Әлки муниципаль районы* территориясендә бушлай жирләү хезмәтләренең гарантиялэнгән исемлеген бирү жөназа эшләре өчен махсус хезмәт күрсәтә (алга таба махсус хезмәт дип атала).².

3.3. Вәкаләтле орган һәм аларның эшчәнлегендә махсус хезмәт Россия Федерациясе законнары, Татарстан Республикасы законнары, *Әлки муниципаль районының* муниципаль хокук актлары һәм жирләү һәм жирләү эше өлкәсендәге башка норматив хокук актлары белән алып барыла.

3.4. *Әлки муниципаль районы* территориясендә махсулаштырылган хезмәт эшчәнлеген оештыру бу Нигезләмә һәм жирләү һәм жирләү эше өлкәсендәге башка норматив хокук актлары нигезендә алып барыла.

3.5. Жөназа эшенә финанс ярдәме *Әлки муниципаль районы* бюджеты исәбенә Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары, шулай ук *Әлки муниципаль районының* норматив хокукый актлары нигезендә башкарыла.

3.6. Кулланылган милеккә ия булу, куллану һәм утильләштерү жирләү һәм жирләү эшен оештыру өлкәсендә, Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы законнары һәм *Әлки муниципаль районының* норматив хокукый актлары нигезендә алып барыла.

4. *Әлки муниципаль районы* территориясендә жирләү урыннарын саклау һәм жирләү урыннарын саклау өлкәсендә вәкаләтләр.

4.1. *Әлки муниципаль районы* территориясендә жирләү урыннарын саклау һәм жирләү урыннарын саклау өлкәсендә вәкаләтле органның вәкаләтләре:

1) жирләү өлкәсендә бердәм муниципаль сәясәтне тормышка ашыру һәм *Әлки муниципаль районы* территориясендә жирләү эше;

2) *Әлки муниципаль районы* территориясендә Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы законнары таләпләренә туры килүен күзәтү, жирләү һәм жирләү эшләре буюнча *Әлки муниципаль районының* муниципаль хокук актлары;

3) күмелгән хезмәтләренең гарантиялэнгән исемлегенең махсус хезмәте белән тәмин итүне мониторинглау, шул исәптән жирләү хезмәтләренең гарантиялэнгән исемлеге нигезендә күрсәтелгән хезмәт сыйфаты таләпләрен үтәүне дә кертеп;

4) *Әлки муниципаль районының* республика башкарма хакимият органнары

² Жөназа өчен махсус хезмәт статусы булган һәм булган оешмаларга бирелергә мөмкин.

һәм жирле үзидарә органнары белән финанс, бюджет, инвестицияләр, бәяләр, тариф сәясәте һәм жирләү һәм жирләү эше өлкәсендә шәһәр төзелеше эшчәнлегә өлкәсендә үзара бәйләнеш;

5) Россия Федерациясә Пенсия һәм социаль иминият фондының Татарстан Республикасы буенча бүлегә, Татарстан Республикасы Тарифлар буенча түләүсез нигездә күмү буенча гарантияләнгән хезмәтләр исемлегә нигезендә күрсәтелә торган хезмәтләр бәясә тарифлары буенча Дәүләт комитеты белән билгеләү һәм килештерү;

6) жирләү һәм жирләү эшләре буенча муниципаль хокук актларын үстерү һәм кабул итү;

7) юридик затлар һәм аерым эшкуарларның контрактларны (килешүләренә) жирләү хезмәтләренәң гарантияләнгән исемлегә белән тәмин итү кысаларында эшнә башкару өчен махсус хезмәт белән төзелгән килешүләргә туры килүен күзәтү.

8) *Әлки муниципаль районы* территориясендә урнашкан жәмәгать зиратлары территориясендә ясалган барлык жирләүләр турында язмалар алып бару, шул исәптән каберлекләренә теркәү китабын алып бару;

9) жирләү зоналарын билгеләү һәм жирләү урыннарын (жирләү) жәмәгать зиратларында тәмин итү;

10) мәрхүмнә жирләү өчен зиратлар территориясендә бушлай жир кишәрлеген билгеләү;

11) *Әлки муниципаль районы* территориясендә жәмәгать зиратларын ачу һәм ябу турында карар кабул итү;

12) яңа зиратлар булдыру, киңәйтү, күчерү, булган жәмәгать зиратларын ябу чараларын эшләү һәм тормышка ашыру;

13) зиратларның һәм башка жирләү урыннарының максатчан кулланылуларын күзәтү;

14) жирләү урыннарының куркынычсызлыгын оештыру;

15) *Әлки муниципаль районында* жирләү бизнес оешмасының торышына ел саен мониторинг үткәрү;

16) жәназа мәсьәләләре буенча попечитель (күзәтүче) советлар төзү (аларны формалаштыру тәртибен һәм вәкаләтләрен билгеләү белән);

17) жирләү һәм жирләү эше өлкәсендәгә сораулар буенча гражданныр белән консультацияләр һәм кунакларны кабул итү;

18) гамәлдәгә законнар нигезендә башка вәкаләтләр.

4.2. Махсулаштырылган хезмәт жирләү хезмәтләренәң гарантияләнгән исемлеген, шулай ук гамәлдәгә законнар нигезендә башка вәкаләтләренә тәкъдим итә.

5. Каберләү урыннары

5.1. Каберләү урыннары - этик, санитар һәм экологик таләпләр нигезендә бүлөп бирелгән жирләр, үлгәннәрнәң мәетләрен (калдыкларын) жирләү өчен төзелгән зиратлар, мәрхүмнәң көлә белән мичләр, шулай ук үлгәннәрнәң жирләү өчен ясалган башка биналар һәм корылмалар.

5.2. Каберләү урыннары булдыру карары вәкаләтле орган тарафыннан

гамәлдәге законнар таләпләренә туры китереп кабул ителә.

5.3. Бар булган күмелгән урыннар да жимерелергә тиеш түгел һәм вәкаләтле орган карары белән даими су басу куркынычы булган очракта, жир тетрәү, жир тетрәүләр һәм башка табигать афәтләреннән соң, хәрби каберләрдән кала.

5.4. *Әлки муниципаль районы* территориясендәге жәмәгать зиратлары ачык, бушлай жирләү өчен ябылырга яки ябылырга мөмкин.

5.5. Ижтимагый зиратлар территориясендә күмелгән урыннар булырга мөмкин:

- 1) ялгыз;
- 2) туганлы;
- 3) дини;
- 4) мактаулы;
- 5) хәрби.

5.6. *Әлки муниципаль районының* жәмәгать зиратлары территориясендә хәрби жирләүләр (хәрби участоклар), бер үк диндә үлгәннәрне мактаулы жирләү һәм жирләү өчен аерым жир участкалары (зоналар), шулай ук колумбариумнар булырга мөмкин.

Зиратның хәрби участкаларына жирләү өчен, мәрхүмнең 8-ФЗ Федераль Законының 11 статьясында күрсәтелгән гражданнар категориясенә керүен раслаучы документлар бирелә.

5.7. Кабер мәйданы блокларга һәм бүлекләргә бүленә.

5.8. Табутны мәрхүмнең гәүдәсе белән жирләү өчен каберләр төзегәндә, кабернең тирәнлегенә жирле шартларга (туфракның табигате һәм жир асты сулары дәрәжәсенә) куелырга тиеш. Бу очракта кабернең озынлыгы ким дигәндә булырга тиеш 2 метр, киңлек - 1 метр, тирәнлек - ким дигәндә 1,5 метр. Барлык очракларда да кабер төбенең өслек билгесе жир асты суларынан 0,5 метр биеклектә булырга тиеш.

5.9. Каберләү урыннары жәмәгать зиратының урнаштырылган тәртибе нигезендә бирелә. Каберләр арасындагы бушлыкларның киңлегенә 0,5 метрдан ким булмаска тиеш.

5.10. Койма урнаштырганда, үлчәмнәр күмелгән жирнең стандарт үлчәмнәренә туры килергә тиеш. Койманың биеклегенә 1,5 метрдан артмаска тиеш. Кабер ташларының биеклегенә 2,5 метрдан артмаска тиеш.

5.11. Зиратның урнаштырылган тәртибен бозып, шул исәптән күмелгән урыннар арасында, юл кырларында һәм санитария саклау зонасы чикләрендә жирләүне оештырырга рөхсәт ителми.

6. Бер жирләү

6.1. Бер жирләү урыны вәкаләтле орган тарафыннан бушлай бирелә.

6.2. *Әлки муниципаль районында* бер жирләү өчен бушлай жир кишәрлегенен күләме 2 квадрат метр (1,0 м x 2,2 м)³.

³ Каберләү өчен бирелгән жир кишәрлекләренен күләмен билгеләгәндә (зиратларны тәртипкә китерү һәм аларга хезмәт күрсәтү, Татарстан Республикасында күмү бизнесын оештыру өчен методик тәкъдимнәр белән идарә итү.

6.3. Бер жирләү урыны алу өчен гариза тормыш иптәше, якын туганнары, башка туганнары яки мәрхүмнең законлы вәкилләре, һәм андый булмаган очракта, мәрхүмне жирләү бурычын үз өстенә алган башка затлар тарафыннан бирелә (алга таба) гариза бирүче дип атала), теләсә нинди формада кәгазьдә турыдан-туры вәкаләтле орган белән элементгә кереп.

6.4. Бер жирләү өчен урын бирү гаризасына түбәндәге документлар беркетелә:

1) гариза бирүченең шәхес документының күчермәсе (тикшерү өчен оригинал белән);

2) гариза бирүченең вәкаләтен раслаучы документ, гариза бирүченең бер жирләү урыны бирү өчен гариза биргән очракта, шулай ук гариза бирүченең вәкиллегең шәхес документының күчермәсе (оригинал белән) тикшерү өчен бәйләнгән);

3) үлем турындагы таныклыкның күчермәсе (тикшерү өчен оригинал белән);

4) кремация сертификатының күчермәсе - мичне көл белән күмгәндә (тикшерү өчен оригинал белән);

5) гражданлык теркәү бүлеге тарафыннан үле бала туу очракларында дәүләтнең теркәлү фактын раслаучы документ.

6) эчке эшләр органнарының мәрхүмне жирләүгә ризалыгын раслаучы документ, аның шәхесе Россия Федерациясе законнары белән билгеләнгән вакыт эчендә билгеләнмәгән.

7) гариза бирүченең шәхси мәгълүматларын эшкәртүгә ризалык.

6.5. Бер жирләү өчен урын бирүдән баш тартуның нигезләре:

1) соралган зират жирләү өчен ябык;

2) гаризаны карау өчен кирәкле оригинал документлар белән тәэмин итмәү;

3) тулы булмаган, бозылган яки ышанычсыз мәгълүматның тапшырылган документларында булу, аларның дөрөсләгән тикшерүне объектив рәвештә кыенлаштыра.

6.6. Бер жирләү өчен урын бирүдән баш тарту өчен нигезләр булса, вәкаләтле орган бер кабер өчен урын бирүдән баш тартты, баш тарту сәбәпләрен күрсәтте.

6.7. Бер жирләү өчен урын бирүдән баш тарту өчен нигез булмаса, вәкаләтле орган:

заявка бирүче белән берлектә зиратта тикшерү үткәрә, тәкъдим ителгән жирләү урыны өчен жир кишәрлеге бүлеп бирү;

бер жирләү өчен урын бирү турында карар кабул итә;

жирләү урынын теркәү китабында теркәлә.

6.8. Бер жирләү өчен урын бирү яки бер жирләү урыны бирүдән баш тарту карары гариза биргән көнне вәкаләтле орган тарафыннан кабул ителә.

6.9. Бер жирләү өчен урын бирү яки бер жирләү урыны бирүдән баш тарту карары гариза бирүчегә шәхсэн кәгазь документ рәвешендә бирелә.

7. Туганлык каберлекләре

7.1. Туганлык жирләү урыны вәкаләтле орган тарафыннан бушлай бирелә.

7.2. Гаилә жирләү урыннары тормыш иптәшләрен, якын туганнарын һәм башка туганнарын жирләү мөмкинлеген исәпкә алып бирелә.

7.3. Алкеевский муниципаль районы территориясендә жирләү өчен бушлай жир кишәрлегенә зурлыгы 2,0 квадрат метр (2,5 м x 2,2 м).

7.4. Туганлык жирләү урыны бирү өчен гариза гариза бирүче белән турыдан-туры вәкаләтле органга мөрәжәгать иткәндә кәгаздә теләсә нинди формада бирелә.

7.5. Туганлык жирләү урыны бирү гаризасына түбәндәге документлар беркетелә:

1) гариза бирүченең шәхес документының күчермәсе (тикшерү өчен оригинал белән);

2) гариза бирүченең вәкаләтен раслаучы документ, гариза бирүченең вәкиле жирләү урыны бирү өчен гариза биргән очракта, шулай ук гариза бирүченең вәкиллегең шәхес документының күчермәсе (оригинал белән) тикшерү өчен бәйләнгән);

3) үлем турындагы таныклыкның күчермәсе (тикшерү өчен оригинал белән);

4) кремация сертификатының күчермәсе - мичне көл белән күмгәндә (тикшерү өчен оригинал белән);

5) гражданлык теркәү бүлеге тарафыннан үле бала туу очракларында дәүләтнең теркәлү фактын раслаучы документ.

6) гариза бирүченең шәхси мәгълүматларын эшкәртүгә ризалык.

7.6. Заявканы карау, жирләү өчен урын бирү яки Туганлык жирләү урыны бирүдән баш тарту турында карар кабул итү вәкаләтле орган тарафыннан бу Нигезләмәнең 6.5-6.9 пунктларында билгеләнгән тәртиптә ясала.

8. Мактаулы жирләүләр

8.1. Әлки муниципаль районының жәмәгать зиратлары территориясендә, Рәсәй Федерациясе, Татарстан Республикасы һәм Әлки муниципаль районында махсус хезмәтләре булган үлгәннәрне жирләү өчен мактаулы жирләү өчен участоклар (зоналар) булдырылырга мөмкин.

8.2. Мактаулы жирләү урыны вәкаләтле орган тарафыннан бушлай бирелә.

8.3. Түбәндәге категория гражданнар хөрмәт урыннарына күмелә:

1) Советлар Союзы һәм Россия Федерациясе геройлары;

2) Социалистик Хезмәт Геройлары;

3) Россия Федерациясе Хезмәт Геройлары;

4) Дан ордены, I һәм II дәрәжәләр, Дан орденының тулы ияләре;

5) Хезмәт даны ордены белән бүләкләнде, I, II һәм III дәрәжәләр, Хезмәт даны ордены;

6) Бөек Ватан сугышы ветераннары, махсус хәрби операциядә катнашучылар;

7) Әлки муниципаль районының мактаулы гражданны;

8) Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы һәм Әлки муниципаль районы үсешенә өлеш керткән предприятиеләр, учреждениеләр һәм оешмалар башлыклары.

8.4. Әлки муниципаль районы территориясендә мактаулы жирләү өчен бушлай жир кишәрлегенә зурлығы **5,0 квадрат метр (2,0 м х 2,5 м) (2,2 м тирәнлек)**.

8.5. Мактаулы жирләү урыны алу өчен гариза гариза бирүче тарафыннан турыдан-туры вәкаләтле органга мөрәжәгать иткәндә кәгазьдә теләсә нинди формада бирелә.

8.6. Мактаулы жирләү урыны бирү гаризасына түбәндәге документлар беркетелә:

1) гариза бирүченә шәхес документының күчермәсе (тикшерү өчен оригинал белән);

2) гариза бирүченә вәкиле абруйлы жирләү урыны алу өчен гариза биргән очракта, гариза бирүченә вәкиллегең раслаучы документ, шулай ук гариза бирүченә вәкиллегең шәхес документының күчермәсе (тикшерү өчен оригинал белән);

3) документларның (эш китапларының күчермәләре (мөмкин булса) яки хезмәт (рәсми) эшчәнлекне раслаучы башка документлар, сертификатлар һәм оригинал бүләкләр) мәрхүмнең Россия Федерациясенә, Татарстан Республикасына, Әлки муниципаль районына хезмәтләрен раслаучы документлар.

4) үлем турындагы таныклыкның күчермәсе (тикшерү өчен оригинал белән);

5) кремация сертификатының күчермәсе - мичне көл белән күмгәндә (тикшерү өчен оригинал белән);

б) гариза бирүченә шәхси мәгълүматларын эшкәртүгә ризалык.

8.7. Заявканы карау, мактаулы жирләү урыны бирү яки мактаулы жирләү урыны бирүдән баш тарту турында карар кабул итү вәкаләтле орган тарафыннан бу Нигезләмәнең 6.5-6.9 пунктларында билгеләнгән тәртиптә ясала.

9. Хәрби каберләр

9.1. Әлки муниципаль районының жәмәгать зиратлары территориясендә хәрби жирләү өчен аерым жир участкалары (зоналар) бирелергә мөмкин.

9.2. Хәрби жирләү урыны вәкаләтле орган тарафыннан бушлай бирелә.

9.3. Хәрби станцияләрдә мәрхүмнең ихтыярын яки тормыш иптәшенәң, якин туганнарының яки башка туганнарының теләкләрен исәпкә алып, 8-ФЗ Федераль Законның 11 статьясының 1 һәм 3 пунктларында күрсәтелгән мәрхүмне күмергә рөхсәт ителә.

9.4. **Әлки муниципаль районы территориясендә хәрби жирләү өчен бушлай жир кишәрлегенә зурлығы 5,0 квадрат метр (2,0 м х 2,5 м) (2,2 м тирәнлек)**.

9.5. Хәрби жирләү урыны бирү турында гариза гариза бирүче тарафыннан турыдан-туры вәкаләтле органга мөрәжәгать иткәндә кәгазьдә теләсә нинди формада бирелә.

9.6. Хәрби жирләү урыны бирү гаризасына түбәндәге документлар беркетелә:

1) гариза бирүченә шәхес документының күчермәсе (тикшерү өчен оригинал белән);

2) хәрби жирләү урыны бирү турында гариза гариза бирүче вәкиле тарафыннан бирелгән булса, гариза бирүченә вәкиленәң вәкаләтләрен раслаучы

документ, шулай ук гариза бирүченең вәкиллегенең шәхес документының күчермәсе (тикшерү өчен оригинал белән бирелә);

3) үлем турындагы таныклыкның күчермәсе (тикшерү өчен оригинал белән);

4) кремация сертификатының күчермәсе - мичне көл белән күмгәндә (тикшерү өчен оригинал белән);

5) мәрхүмнең жәмәгать зиратының хәрби участогына күмелергә мөмкин кешеләр категориясенә керүен раслаучы документлар.

б) гариза бирүченең шәхси мәгълүматларын эшкәртүгә ризалык.

9.7. Заявканы карау, мактаулы жирләү урыны бирү яки мактаулы жирләү урыны бирүдән баш тарту турында карар кабул итү вәкаләтле орган тарафыннан бу Нигезләмәнең 6.5-6.9 пунктларында билгеләнгән тәртиптә ясала.

10. Жирләү

10.1. Санитар стандартларга туры килгән буш урын булса, булган кабердәге Жирләү үткәрелә⁴. Күмгәндә табутлар арасы (табут белән мич арасында, мич белән мич арасында) вертикаль һәм горизонталь ким дигәндә 0,5 м булырга тиеш, һәм жир катламы белән тутырылган. Табутның өске дәрәжәсеннән өслеккә кадәр туфрак катламының калынлыгы ким дигәндә 1 метр булырга тиеш.

10.2. Жирләү минераллашу вакыты беткәч кенә башкарыла, ләкин соңгы күмелгән көннән 15 елдан да алдарак түгел.

Кремациядән соң көл белән мичнең Жирләү соңгы күмелгәннән соң үткән чорга карамастан башкарыла.

10.3. Әлки муниципаль районы территориясендә урнашкан зиратларда туганнар, мактаулы, хәрби жирләүләр урынында жирләү өчен рөхсәт бирү бушлай алып барыла.

10.4. Жирләү өчен рөхсәт алу өчен гариза гариза бирүче теләсә нинди формада кәгазьдә турыдан-туры вәкаләтле органга мөрәжәгать иткәндә бирелә.

10.5. Жирләү өчен рөхсәт алу гаризасына түбәндәге документлар беркетелә:

1) жирләү сертификаты (жирләү сертификаты булмаган очракта, вәкаләтле орган жирләү урынын теркәлгән кеше турында мәгълүмат китабында булуын билгели);

2) гариза бирүченең шәхес документының күчермәсе (тикшерү өчен оригинал белән);

3) гариза бирүченең вәкаләтләрән раслаучы документ, заявка бирүче вәкиле жирләү өчен рөхсәт сораган очракта, шулай ук гариза бирүченең вәкиллегенең шәхес документының күчермәсе (тикшерү өчен оригинал белән);

4) үлем турындагы таныклыкның күчермәсе (тикшерү өчен оригинал белән);

5) гражданлык теркәү бүлеге тарафыннан үле бала туганда дәүләтнең теркәлү фактын раслаучы документ;

⁴ Санитар кагыйдәләр һәм нормалар СанПин 2.1.3684-21 “Шәһәр һәм авыл торак пунктларын саклау, су объектлары, эчә торган су һәм эчә торган су белән тәэмин итү, атмосфера һавасы, туфрак, торак бүлмәләре, сәнәгать һәм жәмәгать эше өчен санитар һәм эпидемиологик таләпләр. биналар, санитар һәм эпидемиягә каршы (профилактик) чаралар оештыру һәм үткөрү”, Россия Федерациясенә Баш дәүләт санитар табибы 2021 елның 28 гыйнварындагы 3 нче карары белән расланган.

б) кремация сертификатының күчермәсе - мичне көл белән күмгәндә (тикшерү өчен оригинал белән);

7) мәрхүмнең күмелгән урыны теркәлгән кеше белән (яки тиешле күмелгән урында күмелгән кеше белән) мөнәсәбәтен раслаучы документлар, яки үлгән кешене күрсәтелгән күмелгән урында күмергә язма рөхсәте;

8) гариза бирүченең шәхси мәгълүматларын эшкәртүгә ризалык.

Кабер урыны теркәлгән кеше үлгән очракта, жирләү өчен рөхсәт гаризасы шулай ук озатылырга тиеш:

1) мәрхүм исеме белән бирелгән жирләү сертификаты (жирләү сертификаты булмаган очракта, вәкаләтле орган жирләү урынын теркәлгән кеше турында мәгълүмат китабында булуын билгели);

2) жирләү урыны теркәлгән кешенең үлем таныклығының күчермәсе (тикшерү өчен оригинал белән);

3) кремация сертификатының күчермәсе - мичне көл белән күмгәндә (тикшерү өчен оригинал белән).

10.6. Жирләү рөхсәтен бирүдән баш тартуның нигезләре:

1) табутны жирләү өчен соралган күмелгән урында буш урын булмау, бу Нигезләмә белән билгеләнгән бер жирләү күләменә нигезләнәп;

2) соралган зират жирләү өчен ябык;

3) гаризаны карау өчен кирәкле оригинал документлар белән тәмин итмәү;

4) тулы булмаган, бозылган яки ышанычсыз мәгълүматның тапшырылган документларында булу, аларның дәрәслеген тикшерүне объектив рәвештә кыенлаштыра;

5) минераллашу вакыты бетмәгән, мичне кабердәге көл белән жирләүдән кала (табут белән табут өстенә күмелгән очракта);

б) жирләү урынын мәрхүмнең исеме белән теркәү турында мәгълүмат булмау, аны жирләү өчен рөхсәт гаризасы биргән очракта (мәрхүмнең исеменә бирелгән жирләү таныклығы булмаган очракта).

10.7. Заявканы карау, жирләү өчен урын бирү яки жирләү урыны бирүдән баш тарту турында карар кабул итү вәкаләтле орган тарафыннан бу Нигезләмәнең 6.5-6.9 пунктларында билгеләнгән тәртиптә ясала.

11. Мәрхүмнең калдыкларын (көлен) чыгару киләсе жирләү өчен

11.1. Күмелгән кешенең калдыкларын жирләү өчен санитар нормалар һәм кагыйдәләр таләпләрен исәпкә алып үткәрелә.

11.2. Әлки муниципаль районы территориясендә урнашкан зиратка күмелгән үлгән кешенең калдыкларын (көлен) чыгарырга рөхсәт бирү бушлай алып барыла.

11.3. Үлгән кешенең калдыкларын (көлен) алу өчен рөхсәт бирү турында гариза гариза бирүче тарафыннан турыдан-туры вәкаләтле органга мөрәжәгать иткәндә кәгазьдә ирекле формада бирелә.

11.4. Мәрхүмнең калдыкларын (көлен) чыгарырга рөхсәт алу өчен гаризага түбәндәге документлар беркетелә:

1) жирләү сертификаты (жирләү сертификаты булмаган очракта, вәкаләтле орган жирләү урынын теркәлгән кеше турында мәгълүмат китабында булуын билгели);

2) гариза бирүченең шәхес документының күчермәсе (тикшерү өчен оригинал белән);

3) гариза бирүченең вәкаләтләрән раслаучы документ, әгәр дә гариза бирүче үлгән кешенең калдыкларын (көлен) соңыннан торгызу өчен гариза бирсә, шулай ук гариза бирүченең вәкиллегең шәхес документының күчермәсе. тикшерү өчен оригинал);

4) мәрхүмнең чыгарылган калдыкларын (көлен) жирләү өчен урын барлыгын раслаучы документ;

5) гариза бирүченең шәхси мәгълүматларын эшкәртүгә ризалык.

11.5. Мәрхүмнең калдыкларын (көлен) чыгарырга рәхсәт бирүдән баш тартуның нигезләре:

1) гаризаны карау өчен кирәкле оригинал документлар белән тәэмин итмәү;

2) тулы булмаган, бозылган яки ышанычсыз мәгълүматның тапшырылган документларында булу, аларның дәрәслеген тикшерүне объектив рәвештә кыенлаштыра.

11.6. Әгәр дә мәрхүмнең калдыкларын (көлен) алу өчен рәхсәт бирүдән баш тарту өчен нигез бар икән, вәкаләтле орган мәрхүмнең калдыкларын (көлен) алу өчен рәхсәт бирүдән баш тарту сәбәпләрән күрсәтеп, нигезле баш тарту бирә.

11.7. Әгәр дә мәрхүмнең калдыкларын (көлен) алу өчен рәхсәт бирүдән баш тарту өчен нигез булмаса, вәкаләтле орган:

мәрхүмнең калдыкларын (көлен) чыгарырга рәхсәт бирә;

жирләүне теркәү китабында яңадан теркәлү турында тиешле язма ясый (бер үк вакытта мәрхүмнең калдыклары (көле) чыгарылган күмелгән урынга күмелгән урынны юкка чыгару белән).

мәрхүмнең калдыкларын (көлен) чыгару чараларын оештыра.

11.8. Мәрхүмнең калдыкларын (көлен) алу өчен рәхсәт бирү яки мәрхүмнең калдыкларын (көлен) алу өчен рәхсәт бирүдән баш тарту карары гариза биргән көнне вәкаләтле орган тарафыннан кабул ителә.

11.9. Мәрхүмнең калдыкларын (көлен) алу өчен рәхсәт бирү яки мәрхүмнең калдыкларын (көлен) алу өчен рәхсәт бирүдән баш тарту карары гариза бирүчегә шәхсән кәгазь документ рәвешендә бирелә.

11.10. Мәрхүмнең калдыкларын (көлен) чыгару эше санитар кагыйдәләр нигезендә алып барылырга тиеш.

Мәрхүмнең калдыкларын (көлен) алу буенча эш тәмамлангач, мәрхүмнең калдыкларын (көлен) чыгару акты ике күчермәдә ясала, ул башның урынын, датасын һәм вакытын күрсәтә һәм мәрхүмнең калдыкларын (көлен) алу буенча эш ахыры, фамилиясе, фамилиясе, күмелгән урыны теркәлгән кешенең атамасы (фамилиясе - мөмкин булса).

Мәрхүмнең калдыкларын (көлен) алу турындагы актының беренче күчермәсе вәкаләтле органда саклана, актының икенче күчермәсе жирләү урыны теркәлгән кешегә имза тапшырыла.

11.11. Әгәр бер үлгән кешенің қалдықлары (көл) күмелгән урында күмелгән булса, жириләү таньклығы конфискацияләнә.

12. Каберләрне теркәү (янадан теркәү)

12.1. Әлки муниципаль районы территориясендә урнашкан жәмәгать зираты территориясендә ясалган һәр жириләү вәкаләтле орган тарафыннан жириләү теркәлү китабында теркәлгән.

12.2. Кабер урынын янадан теркәү вәкаләтле орган тарафыннан күмелгән урын исеме теркәлгән һәм декларатив характерлы кеше үлгән очракта үткәрелә.

Каберләрне янадан теркәү өчен түләү юк.

12.3. Кабер урынын янадан теркәү өчен гариза гариза бирүче тарафыннан турыдан-туры вәкаләтле органга мөрәжәгать иткәндә кәгазьдә теләсә нинди формада бирелә.

12.4. Кабер урынын янадан теркәү гаризасына түбәндәге документлар беркетелә:

1) жириләү сертификаты (жириләү сертификаты булмаган очракта, махсус хезмәт жириләү теркәлү китабында жириләү урыны теркәлгән кеше турында мәгълүмат китабын урнаштырачак);

2) гариза бирүченең шәхес документының күчермәсе (тикшерү өчен оригинал белән);

3) зират вәкиленең вәкаләтләрән раслаучы документ, күмелгән урынны янадан теркәү өчен гариза гариза вәкиле тарафыннан бирелсә, гариза бирүченең вәкиллегең шәхес документының күчермәсе (тикшерү өчен оригинал белән).);

4) күмелгән урын янадан теркәлгән кешенең шәхес документының күчермәсе (тикшерү өчен оригинал белән);

5) жириләү урыны кабат теркәлгән кеше вәкиленең вәкаләтләрән раслаучы документ, шулай ук күмелгән урын исеме булган шәхес вәкиленең шәхес документының күчермәсе. теркәлгән (тикшерү өчен оригинал белән);

6) жириләү урыны теркәлгән кешенең яки аның нотариаль расланган нөсхәсенең үлем сертификаты (кабер урыны теркәлгән кешенең үлеме булган очракта);

7) жириләү урыны исемдә күмелгән урын кабат теркәлгән кеше белән яки тиешле каберлектә күмелгән кеше белән, яки бу документларның нотариаль расланган нөсхәсе белән бәйләнешен раслаучы документлар.

12.5. Кабер урынын кабат теркәүдән баш тартуның нигезләре:

1) гаризаны карау өчен кирәкле оригинал документлар белән тәмин итмәү;

2) тулы булмаган, бозылган яки ышанычсыз мәгълүматның тапшырылган документларында булу, аларның дәрәслеген тикшерүне объектив рәвештә кыенлаштыра;

3) күмелгән урынны мәрхүмнең исеменә теркәү турында мәгълүмат булмау, жириләү урынын янадан теркәлгән кеше гаризасы белән мөрәжәгать итсә (жириләү таньклығы булмаганда). .

12.6. Әгәр күмелгән урынны янадан теркәүдән баш тарту өчен нигезләр булса,

вәкаләтле орган күмелгән урынны яңадан теркәүдән баш тартты, баш тарту сәбәпләрен күрсәтте.

12.7. Әгәр күмелгән урынны яңадан теркәүдән баш тарту өчен нигез булмаса, вәкаләтле орган:

жирләү урынын яңадан теркәү турында карар кабул итә;

жирләүне теркәү китабына тиешле язма ясы.

12.8. Кабер урынын яңадан теркәү яки жирләү урынын яңадан теркәүдән баш тарту карары гариза биргән көнне вәкаләтле орган тарафыннан кабул ителә.

12.9. Кабер урынын яңадан теркәү яки күмелгән урынны теркәүдән баш тарту карары гариза бирүчегә шәхсэн кәгазь документ рәвешендә бирелә.

12.10. Каберләү урыны кабат теркәлгән кешегә күмелгән таныклык вәкаләтле орган тарафыннан бирелә.

13. Жирләү турында таныклыкларны рәсмиләштерү

13.1. Каберләү көнендә вәкаләтле орган тиешле жирләү сертификаты чыгара һәм бирә.

13.2. Каберләү сертификатларын бирү, шул исәптән бу Нигезләмә кабул ителгәнче ясалган, вәкаләтле орган тарафыннан бушлай башкарыла.

13.3. Жирләү таныклығы күрсәтергә тиеш:

күмелгән территориядәге жәмәгать зиратының исеме;

зиратның урыны (адресы);

жирләү төре (ялгыз, гаилә, дини, мактаулы, хәрби);

жирләү күләме;

зиратта жирләү урыны (блок саны һәм жирләү участогы);

жирләү теркәлгән кешенең фамилиясе, фамилиясе һәм исеме (фамилиясе булса).

13.4. Бу Нигезләмә кабул ителгәнче күмелгән таныклыкны теркәү өчен гариза гариза бирүче тарафыннан турыдан-туры вәкаләтле органга мөрәжәгать иткәндә кәгазьдә теләсә нинди формада бирелә.

13.5. Жирләү сертификаты алу өчен гаризага түбәндәге документлар беркетелә:

1) гариза бирүченең шәхес документының күчермәсе (тикшерү өчен оригинал белән);

2) заявка бирүченең вәкаләтен раслаучы документ, жирләү таныклығы алу өчен гариза гариза вәкиле тарафыннан бирелгән булса, гариза бирүченең шәхесенең документ документының күчермәсе (тикшерү өчен оригинал белән);

3) мәрхүм өчен үлем турындагы таныклыкның күчермәсе, тиешле күмелгән урынга күмелгән (тикшерү өчен оригинал белән);

4) мәрхүм өчен кремация сертификатының күчермәсе, көл белән тиешле күмелгән жиргә күмелгән мич (тикшерү өчен оригинал белән);

5) мәрхүм белән гаилә бәйләнешен раслаучы документлар, тиешле каберлектә күмелгән яки бу документларның нотариаль расланган нөсхәләре.

Әгәр жирләү теркәлү китабында күмелгән урын исеме теркәлгән кеше

турында мәғлүмат булса, бу кеше өчен жирләү таныклығы бу пунктның 3 - 5 пунктчаларында күрсәтелгән документларны тапшырмыйча бирелә.

13.6. Каберләү таныклығын бирүдән баш тартуның нигезләре:

- 1) гаризаны карау өчен кирәкле оригинал документлар белән тәмин итмәү;
- 2) тулы булмаган, бозылган яки ышанычсыз мәғлүматның тапшырылган документларында булу, аларның дөрөсләгән тикшерүне объектив рәвештә кыенлаштыра;
- 3) соралган жирләү урыны өчен башка кешегә жирләү сертификаты бирү;
- 4) күмелгән теркәү китабында башкарылган жирләү турында мәғлүмат житмәү.

13.7. Әгәр жирләү сертификатын бирүдән баш тартырга нигез бар икән, вәкаләтле орган жирләү сертификатын бирүдән баш тарту сәбәпләрен күрсәтеп нигезле баш тарту бирә.

13.8. Әгәр жирләү таныклығын бирүдән баш тарту өчен нигез юк икән, вәкаләтле орган жирләү таныклығын эшкәртә һәм бирә.

13.9. Каберләү сертификаты бирү яки жирләү таныклығын бирүдән баш тарту карары гариза биргән көнне вәкаләтле орган тарафыннан кабул ителә.

13.10. Каберләү сертификаты бирү яки жирләү таныклығын бирүдән баш тарту карары гариза бирүчегә шәхсэн кәгазь документ рәвешендә бирелә.

14. Зиратларны саклау һәм карау кагыйдәләре

14.1. Жәмәгать зиратларын тоту вәкаләтле орган тарафыннан хужалык итүче субъектлар (юридик затлар, шәхси эшмәкәрләр) белән 2013 елның 5 апрелендәге «Дәүләт һәм муниципаль ихтияжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр сатып алу өлкәсендә контракт системасы турында» 44-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә конкурс процедуралары нигезендә контрактлар (киләшүләр) төзү юлы белән башкарыла.

Ижтимагый зиратларны тоту өчен контракт эше хәзерге ремонтны, жирләү корылмаларын капитал ремонтлауны, жирләү һәм һәйкәлләрне дәүләт саклавы белән саклауны, жирләү бюджет акчалары исәбенә башкарылган очракта, зират территориясен чистарту һәм чүп-чарны үз эченә ала.

14.2. Каберләү өчен җаваплы гражданныр күмелгән жирләрдә чисталыкны һәм тәртипне тәмин итәргә, чүп-чарны билгеләнгән урыннарда сакларга, күмелгән урыннарда кирпечләр һәм чәчәк утыртулары турында кайгыртырга, кабер корылмаларын (коймаларны) тиз арада төзәтергә, кабер ташларын төзәтергә, урнаштырырга, һәйкәлләрне, коймаларны төзекләндерү һәм бетерү.

14.3. Табутларны (мәрхүмнәрнең гәүдәләрен) жирләү корылмалары территориясенә ташу һәм йөртү өчен, троллейбуслар, плитәләр, плитәләр, плитәләр йөртү өчен, мичләр йөртү өчен, плитәләр булырга тиеш.

14.4. Әлки муниципаль районы территориясендә урнашкан зиратларда бердәм эш режимы булдырыла.

Үлгәннәрне жирләү көндезге вакытта гамәлгә ашырыла.

14.5. Кунаклар жәмәгать зиратларында тынычлык һәм тәртип сакларга тиеш.

14.6. Иҗтимагый зиратлар территориясендә килүчеләргә тыелган:

1) сәяси, идеологик, раса, милли яки дини нәфрәт яки дошманлык нигезендә, яисә теләсә нинди социаль төркемгә карата нәфрәт яки дошманлык нигезендә һәйкәлләргә, күмелгән урыннарга яки жирләү урыннарына тиешле эчтәлекле язмалар яки рәсемнәр куллану;

2) җәмәгать зираты территориясен чүпләү;

3) агачларны һәм куакларны кисү;

4) йөргән этләр, көтү хайваннары, кошлар тоту;

5) ут кабызу;

6) ком, балчык, киселгән торф чыгару;

7) яшел урыннарны юк итү;

8) спиртлы эчемлекләр һәм исерекләр;

9) туфрак казу, төзелеш запасларын һәм башка материалларны калдыру;

10) чүп-чар, иске сүтелгән кабер ташлары (кабер ташлары), бу максатлар өчен билгеләнмәгән урыннарда коймалар саклау;

11) кабер казу һәм рөхсәтсез жирләү;

12) алар ябылганнан соң зират территориясендә булырга.

14.7. Зиратларга массакүләм визит белән бәйле каникул вакытында вәкаләтле орган махсус эш сәгәтләрен кертә һәм зиратларга йөри ала.

15. Бәхәсләрне чишү тәртибе

Бу Нигезләмәне гамәлгә ашыру белән бәйле бәхәсләр судтан тыш һәм суд тәртибендә хәл ителә.

16. Бу өлкәдәге законнарны бозган өчен җаваплылык жирләү һәм жирләү эшләре

Каберләү һәм жирләү эшләре өлкәсендәге гамәлдәге законнарны бозуда гаепле кешеләр Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә җаваплылыкка тартылалар.

Әлки муниципаль район
 башкарма комитеты карары белән
 расланган Нигезләмәгә
 кушымта 06.05.2024 190№

Әлки муниципаль районы
 территориядә урнашкан зиратлар
 Исемлек

№. к.	Исемлек	Иҗтимагый зиратның исеме	Иҗтимагый зиратның урнашуы (адресы) (кадастр номерлары)
1	Аппак	Аппак ав. (мөселман)	16:06:020101:013
2		Аппак ав. (христиан)	16:06:020507:232
3		Каракул ав.	16:06:020201:131
4	Базарлы-Матак	Базарлы Матак ав. (Мөселман)	16:06:030303:560; 16:06:030303:558
5		Базарлы Матак ав. (Православие)	16:06:030303:557
6		Түбән Биктимир ав.	16:06:030303:555; 16:06:030303:556
7	Борис	Борис ав.	16:06:040501:158
8		Иске Әнжерә ав.	16:06:040502:144
9		Яңа Әнжерә ав.	16:06:040504:6
10	Югары Колчура	Катюшино ав.	16:06:050501:107
11		Югары Колчура ав.	16:06:050101:141; 16:06:050502:345
12		Түбән Колчура ав.	16:06:050503:46; 16:06:050503:47
13	Карга	Карга ав.	16:06:060101:56
14	Кошки	Кошки ав.	16:06:070401:169
15		Татар Төгәлбәе ав.	16:06:070402:23
16	Түбән Әлки	Урта Әлки ав.	16:06:080401:61
17		Түбән Әлки ав.	16:06:080101:303
18		Татар Суыксуы ав.	16:06:080301:29

19		Югары Әлки авылы	16:06:080201:171
20	Түбән Кәчи	Түбән Кәчи авылы	16:06:090301:137
21		Югары Кәчи авылы	16:06:090302:71
22	Яңа Үргәагар	Иске Үргәагар авылы	16:06:170101:1
23		Яңа Үргәагар авылы	16:06:170201:119
24	Салман	Салман авылы	16:06:100101:80
25		Яңа Салман авылы	16:06:100201:98
26		Иске Баллыкүл авылы	16:06:100601:60
27		Түбән Салман авылы	16:06:100301:40
28		Иске авыл	16:06:100902:84
29	Иске Алпар	Иске Алпар авылы	16:06:101101:146
30		Иске Алпар авылы	16:06:010101:41
31		Татар Мулла Иле авылы	16:06:010301:22
32	Иске Камка	Иске Камка авылы	16:06:110101:1
33		Яңа Камка авылы	16:06:110501:158
34		Яңа Камка авылы	16606:110201:37
35		Карамалы авылы	16:06:110401:36
36		Рус Суыксуы авылы	16:06:110501:159; 16:06:110501:160
37	Иске Матак	Чуаш Шәпкәсе авылы	16:06:120401:76
38		Яңа Сихтерме авылы	16:06:120601:1
39		Татар Шәпкәсе авылы	16:06:120501:63
40		Иске Матак авылы	16:06:120702:46
41		Югары Матак авылы	16:06:120703:112
42		Абдул Салманы авылы	16:06:120301:51
43	Иске Салман	Иске Салман авылы	16:06:130101:258
44		Иске Такталы авылы	16:06:130701:184
45		Яңа Баллыкүл авылы	16:06:130401:1
46	Иске Карата	Иске Карата авылы	16:06:140301:97

47		Сиктерме авылы	16:06:140301:96
48	Иске Чаллы	Яңа Чаллы авылы	16:06:150502:132
49		Иске Чаллы авылы	16:06:150402:76
50		Бибай Чаллысы авылы	16:06:150402:75
51	Тяжбилге	Ташбилге авылы	16:06:160101:75
52	Чуваш-Кичүе	Чуаш Кичүе авылы (Мөселман)	16:06:180101:206
53		Чуаш Кичүе авылы (православие)	16:06:180101:175
54		Татар Әхмәте авылы (Мөселман)	16:06:180601:154
55		Татар Әхмәте авылы (православие)	16:06:180603:193
56	Чувашско-Борнае	Чуаш Борнае авылы	16:06:190101:240
57		Татар Борнае авылы	16:06:190201:198
58	Чиябаш	Мулланур Вахитов авылы	16:06:200501:108
59		Татар Чиябашы авылы	16:06:200101:57
60		Рус Чиябашы авылы	16:06:200502:105
61	Юхмачы	Юхмачы	16:06:210401:111
62		Югары Әлморза авылы	16:06:210201:190
63		Түбән Әлморза авылы	16:06:210301:87

Расланган
Әлки муниципаль районының
Башкарма комитеты карары белән
06.05.2024 190№

женаза хезмәтенә гарантияләнгән исемлеге буенча күрсәтелгән хезмәтләрнең сыйфатына, тормыш иптәшенә, якин туганнарына, башка туганнарына, законлы вәкиленә яки мәрхүмнең җирләү җаваплылыгын үз өстенә алган башка кешегә
Таләпләр

№. к.	Женаза хезмәтләрнең гарантияләнгән исемлеге буенча күрсәтелгән хезмәтнең исеме	Женаза хезмәтләрнең гарантияләнгән исемлеге буенча күрсәтелгән хезмәтләрнең сыйфаты өчен таләпләр
1	Жирләү өчен кирәкле документлар әзерләү	ЗАГС бүлегендә үлем турындагы таныклыкны теркәү
2	Табутны һәм җирләү өчен кирәк булган башка әйберләрне тәмин итү һәм китерү	1. Транспорт белән тәмин итү һәм җибәрү (йөкләү һәм бушату операцияләрен һәм мәрхүмнең гәүдәсе (калдыклары) урнашкан урынга (алга таба мәрхүм дип атала): 1) завод шартларында югары сыйфатлы агачтан ясалган агач табут; 2) җирләү өчен кирәк булган башка әйберләр: карават - 1 кисәк, зурлыгы 80 x 200; мендәр - 1 кисәк зурлыгы 40 x 40 см; 3) женаза йоласын теркәү. 2. Табутның бизәлеше һәм җирләү өчен кирәк булган башка әйберләр күренгән кимчелекләр булырга тиеш түгел (тишекләр, күз яшьләре, кисүләр)
3	Мәрхүмнең гәүдәсен (калдыкларын) зиратка (крематорий) ташу	1. Мәрхүм белән табутны алып бару һәм аны махсус машина кую урынына күчерү вагон арбаларында, плитәләрдә, плитәләрдә башкарыла. (ел вакытына карап). 2. Табутны мәрхүм белән күмелгән урынга ташу (кремация) махсус машина белән башкарыла. Азык чималы һәм азык-төлек продуктлары ташу өчен кулланылган машиналардан кала, мәрхүмнең табутына транспортның башка төрен кулланырга

		<p>рөхсәт ителә.</p> <p>Табутны үлгән кеше белән йөрткәндә, машина йөртүче тизлек чикләрен тотарга һәм кинәт тормоздан сакланырга тиеш.</p> <p>Ташу вакытында зыян күрмәскә тиеш.</p> <p>3. Табутның мәрхүм белән күмелгән урынга күчүе (кремация) мич-троллейбусларда, плитәләрдә, плитәләрдә (ел вакытына карап) башкарыла.</p> <p>4. Табутны мәрхүм белән ташып күмгәннән соң, транспорт мәжбүри чистарту һәм куллану өчен расланган дезинфекцияләү чаралары белән дәваланырга тиеш.</p>
4	Жирләү (кремация, аннары көл белән мич чыгару)	<p>1. Каберләнгән вакытта, табутны мәрхүм белән жирләү өчен кабер барлыгы (көл белән мичләр) гаризада күрсәтелгән урында тәэмин ителергә тиеш.</p> <p>2. Кабер өчен кабер казу кул белән яки механик рәвештә башкарыла.</p> <p>Табут белән күмелгәндә, кабернең озынлыгы ким дигәндә 2 метр, киңлеге - 1 метр, тирәнлеге - 1,5 метр, жир дәрәжәсеннән табут капкасына кадәр ара - 1 метр булырга тиеш.</p> <p>Мичне жиргә күмгәндә, кабернең озынлыгы 1 метр, киңлеге - 1 метр, жир дәрәжәсеннән мичкә көл белән ераклык - 1 метр булырга тиеш.</p> <p>3. deadләннәрне окоп тибындагы кабергә жирләү рөхсәт ителми.</p> <p>4. Россия Федерациясе законнары белән билгеләнгән вакыт эчендә эчке эшләр органнары тарафыннан билгеләнмәгән үлгән кешеләрне кремацияләү рөхсәт ителми.</p> <p>5. Каберләү хезмәтләрен күрсәтү (мичне көл белән жирләү):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) табут капкасын ябу (табут белән жирләү өчен); 2) табутны (көл белән мич) кабергә төшерү; 3) каберне кабер ташы белән тутыру; 4) ритуал теркәлү билгесе каберенә монтаж (фамилия, фамилия, мәрхүмнең атамасы (фамилиясе - мөмкин булса)); аның туган көне һәм үлеме (андый мәгълүмат булса), жирләүне теркәү номеры); . <p>6. Cremaция хезмәте күрсәтү (үлгән кешедән кала, аның шәхесе Россия Федерациясе законнары белән билгеләнгән вакыт эчендә эчке эшләр органнары тарафыннан билгеләнмәгән) гаризада күрсәтелергә</p>

		<p>тиеш.</p> <p>Көлле мич һәм кремация сертификаты кремациядән соң 24 сәгатътән соң бирелә.</p> <p>Мичне көл белән жирләү жирдә генә башкарыла.</p> <p>7. Каберләгәндә түбәндәгеләр китерелә:</p> <p>1) күрше каберлекләргә ераклык ким дигәндә 0,5 метр;</p> <p>2) күрше каберлекләрнең куркынычсызлыгы (коймалар, һәйкәлләр, кабер ташлары)</p>
--	--	---

Таләпләр

ире, якин туганнары, башка туганнары яки үлгән кешенең законлы вәкиле булмаган очракта жирләү буенча хезмәтләренең гарантияләнгән исемлеге нигезендә түләүсез нигездә күрсәтелә торган хезмәтләренең сыйфатына яки аларны жирләү мөмкин булмаганда, шулай ук жирләү бурычын үз өстенә алган башка кешеләр һәм шәхесләре билгеләнмәгән үлгәннәр булмаганда

No. к.	Женаза хезмәтләренең гарантияләнгән исемлеге буенча күрсәтелгән хезмәтнең исеме	Женаза хезмәтләренең гарантияләнгән исемлеге буенча күрсәтелгән хезмәтләренең сыйфаты өчен таләпләр
1	Жирләү өчен кирәкле документлар әзерләү	ЗАГС бүлегендә үлем турындагы танымлыкны теркәү
2	Тәнне киендерү	Мәрхүмнең киеме махсус киём һәм аяк киеме
3	Табутны һәм жирләү өчен кирәк булган башка әйберләргә тәмин итү һәм китерү	1. Транспорт белән тәмин итү һәм жибәрү (йөкләү һәм бушату операцияләрен һәм мәрхүмнең гәүдәсе (калдыклары) урнашкан урынга (алга таба мәрхүм дип атала): 1) завод шартларында югары сыйфатлы агачтан ясалган агач табут; 2) жирләү өчен кирәк булган башка әйберләр: карават - 1 кисәк, зурлыгы 80 х 200; мендәр - 1 кисәк зурлыгы 40 х 40 см, аяк киеме; 3) женаза йоласын теркәү. 2. Табутның бизәлеше, жирләү өчен кирәк булган башка әйберләр, үлгәннәрне киендерү өчен киём күренгән кимчелекләр булырга тиеш түгел (тишекләр, күз яшьләре, кисүләр)
4	Мәрхүмнең гәүдәсен (калдыкларын) зиратка ташу (крематорий)	1. Мәрхүм белән табутны алып бару һәм аны махсус машина кую урынына күчерү вагон арбаларында, плитәләрдә, плитәләрдә башкарыла. (ел вакытына карап). 2. Табутны мәрхүм белән күмелгән урынга ташу (кремация) махсус машина белән башкарыла. Азык чималы һәм азык-төлек продуктлары ташу

		<p>өчен кулланылган машиналардан кала, мэрхүмнең табутына транспортның башка төрен кулланырга рөхсәт ителә.</p> <p>Табутны үлгән кеше белән йөрткәндә, машина йөртүче тизлек чикләрен тотарга һәм кинәт тормоздан сакланырга тиеш.</p> <p>Ташу вакытында табут бозылырга тиеш түгел.</p> <p>3. Табутның мэрхүм белән күмелгән урынга күчүе (кремация) мич-троллейбусларда, плитәләрдә, плитәләрдә (ел вакытына карап) башкарыла.</p> <p>4. Табутны мэрхүм белән ташып күмгәннән соң, транспорт мәжбүри чистарту һәм куллану өчен расланган дезинфекцияләү чаралары белән дәваланырга тиеш.</p>
5	Жирләү (кремациядән соң көл белән мич чыгару)	<p>1. Каберләнгән вакытта табутны мэрхүм белән жирләү өчен кабер барлыгы (көл белән мичләр) гаризада күрсәтелгән урында тээмин ителергә тиеш.</p> <p>2. Каберләү өчен кабер казу кул белән яки механик рәвештә башкарыла.</p> <p>Табут белән күмелгәндә, кабернең озынлыгы ким дигәндә 2 метр, киңлеге - 1 метр, тирәнлеге - 1,5 метр, жир дәрәжәсеннән табут капкасына кадәр ара - 1 метр булырга тиеш.</p> <p>Мичне жиргә күмгәндә, кабернең озынлыгы 1 метр, киңлеге - 1 метр, жир дәрәжәсеннән мичкә көл белән ераклык - 1 метр булырга тиеш.</p> <p>3. deadләннәрне окоп тибындагы кабергә жирләү рөхсәт ителми.</p> <p>4. Россия Федерациясе законнары белән билгеләнгән вакыт эчендә эчке эшләр органнары тарафыннан билгеләнмәгән үлгән кешеләрне кремацияләү рөхсәт ителми.</p> <p>5. Каберләү хезмәтләрен күрсәтү (мичне көл белән жирләү):</p> <p>1) табут капкасын ябу (табут белән жирләү өчен);</p> <p>2) табутны (көл белән мич) кабергә төшерү;</p> <p>3) каберне кабер ташы белән тутыру;</p> <p>4) ритуал теркәлү билгесе каберенә монтаж (фамилия, фамилия, мэрхүмнең атамасы (фамилиясе - мөмкин булса)); аның туган көне һәм үлеме (андый мәгълүмат булса), жирләүне теркәү номеры); .</p> <p>6. Cremaция хезмәте күрсәтү (үлгән кешедән кала, аның шәхесе Россия Федерациясе законнары белән</p>

	<p>билгелэнгэн вакыт эчендә эчке эшләр органнары тарафыннан билгеләнмәгән) гаризада күрсәтелергә тиеш.</p> <p>Көлле мич һәм кремация сертификаты кремациядән соң 24 сәгатътән соң бирелә.</p> <p>Мичне көл белән жирләү жирдә генә башкарыла.</p> <p>7. Каберләгәндә түбәндәгеләр китерелә:</p> <p>1) күрше каберлекләргә ераклык ким дигәндә 0,5 метр;</p> <p>2) күрше каберлекләрнең куркынычсызлыгы (коймалар, һәйкәлләр, кабер ташлары)</p>
--	---
